

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH PROJEKTU UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA NA TERENIE MIASTA KATOWICE STREFY CZYSTEGO TRANSPORTU

GENEZA KONSULTACJI

Katowice zostały zobligowane do wprowadzenia Strefy Czystego Transportu – decyzja wynika z wymogów Komisji Europejskiej. W mieście działa jedna z 18 stacji GIOŚ monitorujących jakość powietrza w polskich miastach. Do marca 2025 r. stacja ta była zlokalizowana przy autostradzie A4 (Aleja Górnośląska), gdzie wysokie natężenie ruchu tranzytowego powodowało przekroczenia poziomów dopuszczalnych dwutlenku azotu (NO₂) dla całej aglomeracji, choć wyniki te nie były miarodajne dla ruchu miejskiego ani dla oceny zasadności wprowadzenia Strefy Czystego Transportu (SCT).

Działania zmierzające do zmiany lokalizacji stacji podjęto już w 2022 roku. W 2025 roku stacja została przeniesiona na ul. Dudy-Gracza, na drogi miejskie, aby lepiej odzwierciedlała warunki typowe dla Katowic. Informację o zmianie przekazano do Ministerstwa Klimatu i Środowiska – przez wiele miesięcy bez odpowiedzi. W grudniu 2025 r. ministerstwo poinformowało jednak, że lokalizacja stacji nie zwalnia miasta z obowiązku utworzenia SCT, a jej wprowadzenie jest istotne dla wypłaty środków z KPO. W efekcie miasto przygotowało uchwałę intencyjną w sprawie SCT (uchwała nr XXIII/412/25 Rady Miasta Katowice z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do realizacji działań dotyczących opracowania zasad funkcjonowania Strefy Czystego Transportu celem jej utworzenia na terenie Miasta Katowice).

Obecnie, wyniki pomiarów stacji zlokalizowanej na ul. Dudy-Gracza nie wykazują przekroczeń poziomów dopuszczalnych NO₂, jednak Komisja Europejska ocenia sytuację na podstawie danych z 2024 r. i oczekuje wdrożenia SCT.

PRZEDMIOT KONSULTACJI

Konsultacje zostały uruchomione zarządzeniem nr 1391/2026 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 2 marca 2026 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dot. projektu uchwały ws. ustanowienia na terenie miasta Katowice Strefy Czystego Transportu. Zarządzenie Prezydenta Miasta Katowice stanowi załącznik nr 1 do Raportu.

Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały ws. ustanowienia na terenie miasta Katowice Strefy Czystego Transportu, który stanowi załącznik nr 2 do Raportu.

Strefa Czystego Transportu (SCT) to wyznaczony obszar miasta, do którego mogą wjeżdżać tylko pojazdy spełniające określone normy emisji spalin lub objęte wyjątkami. Jej celem jest poprawa jakości powietrza, ograniczenie emisji z transportu oraz ochrona zdrowia mieszkańców.

Zgodnie z ustawą o elektromobilności, miasta powyżej 100 tys. mieszkańców z przekroczeniami norm NO₂ mają obowiązek wprowadzenia SCT. Dwutlenek azotu powstaje głównie w ruchu drogowym i negatywnie wpływa na zdrowie - jak pokazują badania zwiększa ryzyko astmy u dzieci, infekcji dróg oddechowych, chorób serca i przedwczesnych zgonów. Wysokie stężenia mogą też pogarszać wyniki poznawcze u dzieci.

Założenia Strefy Czystego Transportu

Założenia, które regulują funkcjonowanie przyszłej Strefy Czystego Transportu ujęte są w projekcie uchwały Rady Miasta Katowice w sprawie ustanowienia na terenie miasta Katowice Strefy Czystego Transportu.

Zaproponowane w projekcie uchwały granice Strefy obejmują obszar położony w centralnej części Katowic. Granice Strefy wyznaczone zostały z uwzględnieniem dostępnych danych dotyczących stężeń dwutlenku azotu, aktualnej lokalizacji stacji komunikacyjnej dokonującej pomiaru średniorocznego poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu oraz z uwzględnieniem potrzeb transportowych obszaru, dostępności publicznego transportu zbiorowego, skomunikowania z węzłami przesiadkowymi, dostępności do powierzchni parkingowych publicznych i niepublicznych, ograniczeń w ruchu wynikających z realizacji przez Spółkę PKP PLK S.A. przebudowy linii kolejowej E65, uwarunkowań wynikających z funkcjonujących stref płatnego parkowania, stref ruchu pieszego i rowerowego, stref ograniczonej prędkości Tempo 30 i ograniczeń w ruchu samochodów ciężarowych.

Co ważne – do obszaru Strefy nie zalicza się dróg i skrzyżowań wyznaczających granice Strefy – oznacza to, że same ulice, o których mowa wyżej w skład Strefy Czystego Transportu nie wchodzi oprócz pozostającego w Strefie odcinka ulicy Dworcowej objętego zakazem ruchu. Wyłączona ze Strefy została ulica ks. Stanisława Maślińskiego – ze względu na umożliwienie dojazdu do szpitala św. Elżbiety.

Proponowane granice Strefy Czystego Transportu

Granica Strefy Czystego Transportu jest przedstawiona czerwoną linią. Ulice wyznaczające granicę Strefy znajdują się poza strefą czystego transportu.

Strefa obejmować ma drogi publiczne, których zarządcą jest miasto Katowice. Granicę strefy wyznaczają:

- odcinek ulicy ks. Piotra Skargi od skrzyżowania z ulicą Juliusza Słowackiego do skrzyżowania z Aleją Wojciecha Korfantego;
- ulica Stanisława Moniuszki;
- ulica prof. Waleriana Pańki;
- odcinek ulicy Jerzego Dudy-Gracza od skrzyżowania z ulicą prof. Waleriana Pańki do skrzyżowania z ulicą Warszawską;
- odcinek ulicy Warszawskiej od skrzyżowania z ulicą Jerzego Dudy-Gracza do skrzyżowania z ulicą Francuską;
- odcinek ulicy Francuskiej od skrzyżowania z ulicą Warszawską do skrzyżowania z ulicą Mariacką Tylną;
- ulica Mariacka Tylna;
- ulica Dworcowa od skrzyżowania z ulicą Mariacką Tylną do skrzyżowania z ulicą Juliusza Słowackiego;
- odcinek ulicy Juliusza Słowackiego od skrzyżowania z ulicą Dworcową do skrzyżowania z ulicą ks. Piotra Skargi.

Najważniejszą zasadą funkcjonowania Strefy Czystego Transportu w Katowicach jest wyłączenie bez ograniczeń pojazdów samochodowych mieszkańców Katowic i pozostałych gmin wchodzących w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, będących w ich posiadaniu przed dniem ustanowienia Strefy.

Dopóki samochód tych mieszkańców będzie przechodził badania techniczne, to dalej będzie można nim poruszać się w katowickiej SCT. Wyłączenie obowiązuje także motocykle, pojazdy klasyfikowane jako inne, np. specjalne, autobusy realizujące przewozy w ramach publicznego transportu zbiorowego oraz pojazdy zabytkowe i historyczne, a także pojazdy uczestniczące w imprezach związanych z korzystaniem z drogi w sposób szczególny.

W przypadku pojazdów mieszkańców spoza Katowic i Metropolii oraz przy zmianie pojazdu na inny w przypadku mieszkańców Katowic i GZM do SCT w Katowicach będą mogły wjeżdżać:

Od dnia 29 czerwca 2026 roku do dnia 30 czerwca 2029 roku, pojazdy samochodowe mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:

- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.

Od dnia 1 lipca 2029 roku do dnia 31 grudnia 2033 roku, pojazdy samochodowe mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:

- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 5 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2009 r.

Od dnia 1 stycznia 2034 roku bezterminowo, pojazdy samochodowe mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:

- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 6 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2014 r.

Od dnia 29 czerwca 2026 roku do dnia 31 grudnia 2033 roku, pojazdy samochodowe inne niż mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:

- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 5 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2009 r.

Od dnia 1 stycznia 2034 roku bezterminowo, pojazdy samochodowe inne niż mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:

- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 6 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2014 r.

Zgodnie z założeniem projektu uchwały korzystanie ze Strefy Czystego Transportu nie będzie wiązało się z koniecznością uzyskiwania jakichkolwiek zezwoleń ani umieszczania na pojeździe specjalnych naklejek. W Katowicach nie planuje się również wprowadzania opłat za wjazd do Strefy. Pojazdy niespełniające wymogów będą mogły bez przeszkód dotrzeć do celu, korzystając z alternatywnych tras przebiegających poza obszarem SCT.

Zasady kontroli w Strefach Czystego Transportu (SCT) wynikają z przepisów ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz lokalnych uchwał danej gminy. Uprawniona do kontroli jest straż miejska oraz policja. Podczas kontroli drogowej – funkcjonariusz sprawdza dokumenty pojazdu i weryfikuje dane w systemach informatycznych. Na podstawie numeru rejestracyjnego sprawdzane są dane w Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), m.in. norma emisji spalin (Euro), rodzaj paliwa czy rok produkcji. Wjazd pojazdem niespełniającym wymogów do Strefy może skutkować mandatem (do 500 zł). O wjeździe do SCT będą informowały znaki D-54 „Strefa Czystego Transportu”. O końcu strefy poinformuje znak D-55 „Koniec Strefy Czystego Transportu”.

Mieszkańcy Katowic

	silniki benzynowe	silniki Diesla
pojazdy posiadane przed dniem ustanowienia Strefy	bezterminowe wyłączenie z zakazu	bezterminowe wyłączenie z zakazu
pojazdy nabyte pomiędzy 29.06.2026 a 30.06.2029	min. Euro 3 lub rok prod. od 2000	min. Euro 4 lub rok prod. od 2005
pojazdy nabyte pomiędzy 01.07.2029 a 31.12.2033	min. Euro 3 lub rok prod. od 2000	min. Euro 5 lub rok prod. od 2009
od 01.01.2034 (bezterminowo)	min. Euro 4 lub rok prod. od 2005	min. Euro 6 lub rok prod. od 2014

Mieszkańcy GZM

	silniki benzynowe	silniki Diesla
pojazdy posiadane przed dniem ustanowienia Strefy	bezterminowe wyłączenie z zakazu	bezterminowe wyłączenie z zakazu
pojazdy nabyte po ustanowieniu Strefy (do 31.12.2033)	min. Euro 3 lub rok prod. od 2000	min. Euro 5 lub rok prod. od 2009
pojazdy nabyte po ustanowieniu Strefy (od 01.01.2034)	min. Euro 4 lub rok prod. od 2005	min. Euro 6 lub rok prod. od 2014

Pozostali posiadacze pojazdów

	silniki benzynowe	silniki Diesla
od 29.06.2026 do 31.12.2033	min. Euro 3 lub rok prod. od 2000	min. Euro 5 lub rok prod. od 2009
od 01.01.2034 (bezterminowo)	min. Euro 4 lub rok prod. od 2005	min. Euro 6 lub rok prod. od 2014

CEL KONSULTACJI

Konsultacje społeczne miały na celu zebranie propozycji, uwag i opinii mieszkańców odnośnie propozycji zapisów projektu uchwały w sprawie ustanowienia na terenie miasta Katowice Strefy Czystego Transportu.

ZASIĘG TERYTORIALNY KONSULTACJI

Konsultacje społeczne miały charakter ogólnomiejski i skierowane były do wszystkich mieszkańców Katowic.

ODPOWIEDZIANY ZA PRZEPROWADZENIE KONSULTACJI

Wydział Komunikacji Społecznej we współpracy z Wydziałem Transportu Urzędu Miasta Katowice.

FORMA PRZEPROWADZENIA AKCJI INFORMACYJNEJ ORAZ KONSULTACJI

Etap zbierania propozycji, uwag i opinii mieszkańców był poprzedzony szeroką kampanią informacyjną, która przybliżyła ideę tworzenia stref czystego transportu, jak również wyjaśniała powody stojące za koniecznością ustanowienia takiego obszaru w Katowicach.

Informacja o prowadzonych konsultacjach została ogłoszona między innymi poprzez:

1. strony miejskiego portalu internetowego;
2. Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Katowice;
3. plakaty i ulotki dystrybuowane w dzielnicach;
4. kampania promocyjna prowadzona w Internecie – banery w cyfrowych mediach lokalnych i ogólnopolskich;
4. informator miejski Nasze Katowice (marcowe wydanie, nakład 152 tys. egzemplarzy);
5. portale społecznościowe, w tym Facebook (m.in. Katowice – oficjalny profil miasta);
6. Biuletyn Informacyjny Mieszkańca Katowic (newsletter dla mieszkańców) oraz Biuletyn Informacyjny Urzędu Miasta Katowice (newsletter dla dziennikarzy).

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone za pośrednictwem formularza konsultacyjnego. Ponadto zorganizowano dwa dyżury eksperckie w punkcie konsultacyjnym w dwóch terminach, podczas których można było zadać pytania oraz przekazać uwagi.

Formularz konsultacyjny można było uzupełnić od 16 marca do 7 kwietnia 2026 r. w następujący sposób:

- elektronicznie – formularz konsultacyjny można było pobrać na stronie katowice.eu/konsultacje i wypełniony przesłać drogą elektroniczną za pośrednictwem adresu email: konsultacje@katowice.eu;
- papierowo – wypełniony formularz konsultacyjny można było pobrać i złożyć osobiście w Wydziale Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Katowice przy Rynku 13 (pokój 204) lub pobrać i zostawić w oznaczonej urnie w wybranych filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach (łącznie 31 punktów) lub w Miejskim Domu Kultury „Południe” filia Zarzecze.

Dyżury ekspertów odbyły się 17 oraz 24 marca w godzinach 16.30 – 18.30 w KATO Corner (róg ulicy Pocztowej i Młyńskiej). W trakcie dyżurów pracownicy Wydziału Transportu pozostawali do dyspozycji mieszkańców, odpowiadając na pytania uczestników konsultacji. W trakcie dyżurów wypełnione zostały 3 formularze konsultacyjne.

ZEBRANE PROPOZYCJE, OPINIE I UWAGI

łącznie w konsultacjach uczestniczyło 13 mieszkańców. 3 formularze zostały wypełnione w trakcie dyżuru eksperckiego, 3 kolejne formularze papierowe zostały wypełnione i wrzucone do urn, wystawianych w filiach bibliotecznych (po 1 formularzu w filii w dzielnicach Dąb, Koszutka oraz Załęska Hałda- Brynów część zachodnia). Z elektronicznej możliwości przekazania uwag skorzystało 7 mieszkańców - w tym 6 uczestników konsultacji naniosło uwagi na udostępnionych formularzach, a jeden mieszkaniec przekazał sugestię poza formularzem.

Wszystkie uwagi zebrane podczas trwania konsultacji, niezależnie od formy i trybu ich przekazania, zostały ujęte w wykazie uwag, który stanowi załącznik nr 3 do raportu. Należy zauważyć, że wśród zebranych opinii występują skrajnie różne stanowiska wobec pomysłu wprowadzenia SCT czy też jej obszaru. Część mieszkańców, odnosząc się do Strefy Czystego Transportu, optowała za jej powiększeniem i bardziej restrykcyjnymi zasadami jej funkcjonowania, niektórzy uczestnicy są jednak przeciwni jej powstaniu.

Załączniki:

1. Zarządzenie Prezydenta Miasta Katowice nr 1391/2026 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 2 marca 2026 r.
2. Projekt uchwały w sprawie ustanowienia na terenie miasta Katowice Strefy Czystego Transportu
3. Zestawienie uwag zebranych w trakcie konsultacji
4. Stanowisko Prezydenta Miasta wobec zebranych opinii